

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

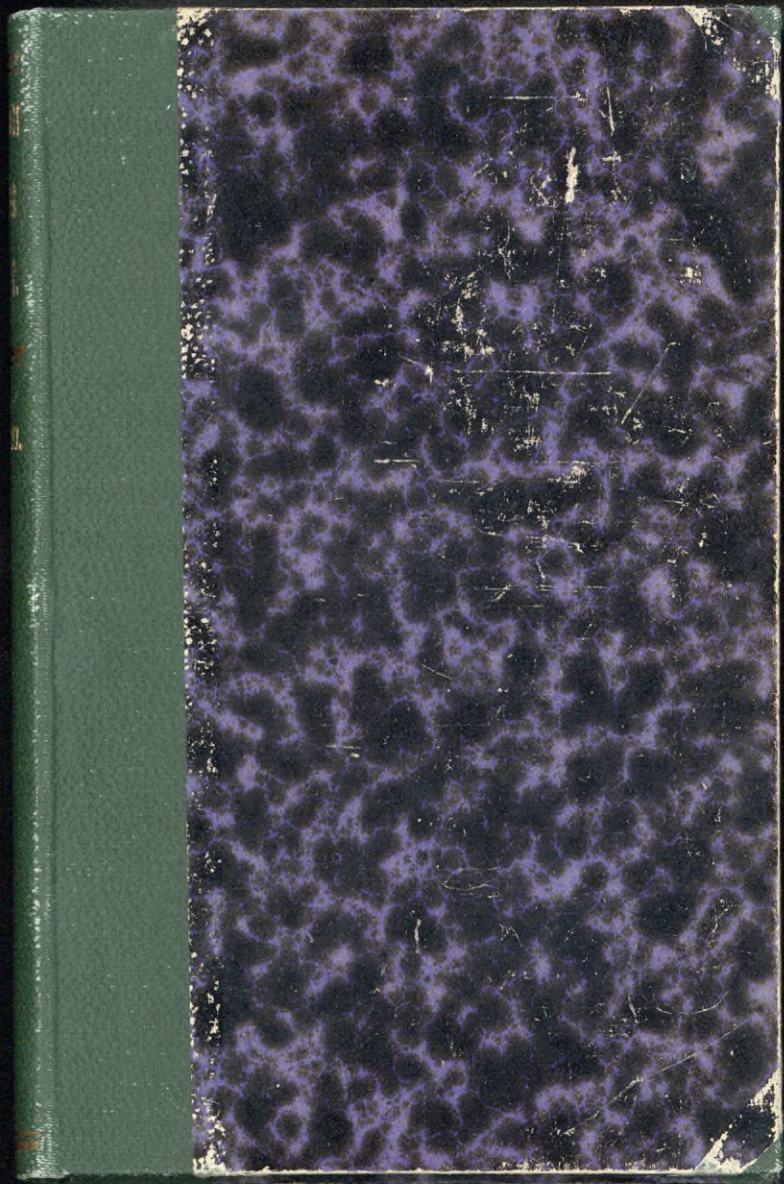
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

nov. 1923

Uppsala Universitets Bibliotek

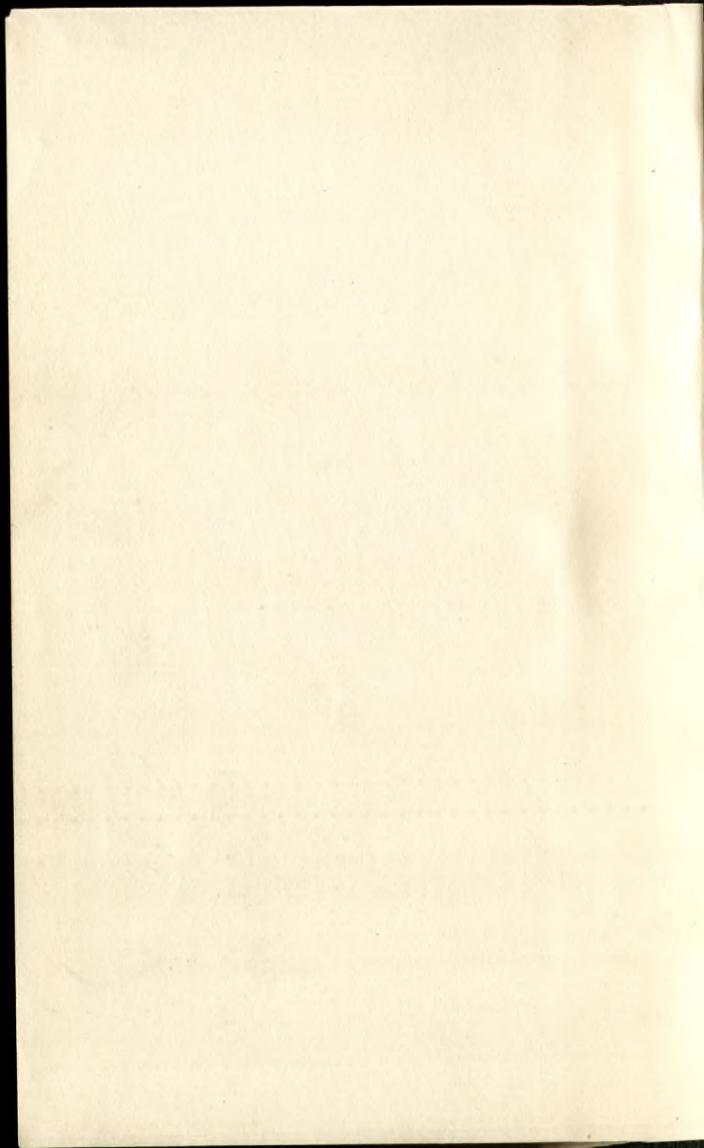
Sv. avd.

h. lit.
dikt
[Wichmann]

Isamma bcd:

Turgenev, I., *Effter böden.*
Åkers 1882.

PÅ FRIA BANOR.

DIKTER

AF

GÅNGE ROLF.

(V. K. S. Widmann)

HELSINGFORS,
G. W. EDLUNDS FÖRLAG.
1880.

FRIDA BÄNOR 49

HELSINGFORS,

HUFVUDSTADSBLADETS TRYCKERI,

1880.

Till mina kamrater.

¶ I fordom en gång drog på ledunga tåg
En skara af män öfver Eystrasalts våg
Från Svithjods bygder i vester.
De styrde mot sols öfver skummande sjö,
Då dök der ur våg mången grönskande ö
Att helsa de kommande gäster.

De seglade framåt med aning i håg.
Allt fagrare möta de skär på sitt tåg,
Som tjusa med klippor och grönska.
När fram genom skären de styrt efterhand,
Der ligger i solljus dem öppet ett land,
Så härligt och godt man kan önska.

Hvitskummiga böljor i vikarna gå,
Mosslupna på strand stå granitklippor grå
Att landet mot vågorna värna.
Der dofta små blommor i fägring och glans,
Den grönskande skogen står rundtom i krans,
Der fåglarna drilla så gerna.

De främmande gäster från Svithjods bygd,
 Utdragne att söka sig hemvist och skygd,
 Så glade nu landa vid stranden.

Du herrliga land, der i klippornas vakt,
 Vårt *Nyland* du blifve, du fagraste trakt,
 Vi ta dig med svärd uti handen.

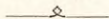
„Här vilja vi bygga, här vilja vi bo,
 Omplanta hit fäderneseder och tro
 Och nordmanna tunga och minne.
 En sköldborg så stark på din strand, dina skär
 Vi reda den nordiska anden, att här
 Må lefva städs fädernas sinne.“

Den ed, de så svuro, den hölls ock af dem.
 De sträfvat, de blödt för sitt nyvunna hem.
 Vi veta det bäst, deras söner.
 De brutit vår åker, de rödjat vår äng,
 De bäddat hvar fiende blodrödan säng,
 De lärt oss vår sång, våra böner.

Upp bröder! så visom då än för en verld,
 Att vigarf vi värna med harpa som svärd,
 Att än lefver fädernas sinne.
 Vanbördig den son, som på fädrens graf

Ej värnar hvad bäst Herren Gud honom gaf,
Sin hembygd, sitt språk och sitt minne.

En hvar bär *sitt* vapen, en hvar har *sitt* värf.
Så vill jag ock offra i sången min skärf
Och Er vill det offret jag egna,
Er vikingasöner, du ynglingahär,
Du skandiska vaktpost på Fennias skär
Som svurit, vårt vigarf att hägna.

Framåt!

Så vildt svallar vågen på skummande sjö,
 Och stormen i furorna far,
 Och bränningen brusar mot grönskande ö,
 Men oskadd den väna står qvar.
 Och mörka väl skyar på himmelen gå,
 Men solen han blinkar ur molnen ändå
 Och sprider sin gyllene strimma ibland
 Öfver sjöar och strand,
 Öfver vågornas rand.
 Men jag dröjer på stranden, allt lyssnande på,
 Huru vågorna slå,
 Huru stormarna gå,
 Och sjunger min sång uti brusande larm
 Med glödande hjerta i klappande barm.

Framåt hän på lefnadens stormiga sjö!
 Framåt då med glädje och mod!
 Att segra med ära en gång eller dö,
 Att offra mitt lif och min blod
 För hoppet, som hviskar med tjusande röst,

För den eviga längtan, som eldar mitt bröst,
 Att hinna dit upp till den strålande höjd,
 Att kämpa med fröjd,
 I farorna nöjd,
 Att famna en sällhet hos gudar blott drömd,
 Om sedan ock dömd,
 Att slockna förglömd
 I samma minut, som ett stjernskott i rymd,
 Af stjernor mer glänsande, strålande, skymd.

Framåt! Ja, framåt då med ungdomens glöd!
 Till storms emot stjernornas borg!
 Ej se dig tillbaka, hvad armod och nöd,
 Hvad tvekan, hvad synder och sorg,
 Der lura och tråna att dricka din blod,
 Förslappa din kraft och förspilla ditt mod.
 Bjud stolt upp din norna till stridernas dans
 För en lefnad af glans,
 För odödelig krans.
 Ej vinnas de lätt, men som insats du gif
 Uti spelet — ditt lif.
 Så all tvekan fördrif,
 Med tro blott i lifvet du seger kan nå,
 Med tro öfver död du skall segrande rå.

I Galopp.

Spring min frustande hingst, bär mig stolt på din
rygg.

Der jag blickar omkring mig så hurtig, så trygg.
Allt får lif, allt får fröjd, får en högre kulör
Och mitt bröst sväller stolt, det blir friskt mitt
humör.

I galopp!

Och hvart barndomens tjusande minne, som flytt,
Dyker upp i min själ, jag mig drömmer på nytt
På' en skummande hingst med ett blixtrande
svärd

Rida ut i den glada, den glänsande verld

I galopp.

Hvad är kammarens frid dock mot stridslifvets
larm,
Der man dricker sig glad, der man dansar sig
varm

Och stolt spränger i spetsen för skäggig squadron
Vid stålsablarnas rassel, trumpeternas ton

I galopp.

Men kasernluft — der ville jag dock ej dra's opp.
Ej jag sålde min själ för att smycka min kropp
Ej på fremlings befallning, för titlar och band
Jag skall sporra dig hingst långt från fädernestrand.

I galopp.

Men om engång *vår* furste, *vårt* fädernesland
Ville fordra ditt språng, ville väpna min hand
Eller finge jag draga det blixtrande stål
För en hugstor idé, — *då* vi sökte vårt mål

I galopp.

Då i spiltan jag gömde min halta pegas,
Drog från ordlek till svärdslek, från lugnet till ras
Då med svärdet jag skrefve min dikt uti blod.
Då vi sprängde mot döden med jublande mod

I galopp.

Må den gry snart den dag. Nu med jublande fröjd
Spring min springare god, stig mot blånande höjd
Du min sång tills du dör och riddtimmen är slut,
Vi få hvila igen, att på nytt rida ut

I galopp.

Hafvet och hjertat.

Stolt och glad jag ser mot hafvet der det går i
 skummig våg
 Skyhögt fräsande mot himlen, fram i vilda vin-
 dars tåg.
 Hågen veknar, blicken drömmar vid dess klara
 spegelsjö
 När den blanka dyning somnar suckande vid
 grönklädd ö.

Underbara, stolta, veka haf, hvars lif jag tju-
 sad såg,
 Ömsom stormande förmätet, ömsom drömmande
 i håg.
 O! hur liknar du ett hjerta, vexlande som vå-
 gens svall
 Men ho tjusa väl dess stormar, ho dess fridslugn
 drömma skall?

Skalden.

F
 fädrens tid var äfven skalden med.
 I strid hans svärdshugg klungo lika skarpa
 Som sångens toner mjuka från hans harpa.
 Och endast det besjög han, som han stred.

Bland kämpar dvaldes han i kungasal;
 En kämpe sjelf, en kung i sångens länder.
 Hans harpa slogs med fröjd af furstehänder
 Ty Suttungs mjöd gafs blott med gudars val

Nu går hans son förbisedd kring i verlden
 Och tigger med sin sång ihop på färden
 En beta bröd; en hopens bifallsskärf.

Rätt! sång är till blott att bedrifter adla.
 Blott kämpahand bör diktens stridshingst sadla
 Och mägta sporra den i stolta värf.

Ett blott!

Du nordens son! bed Gud att skänka dig
 Ej gods, ej gull, ej häfdens stolta minne,
 Men bed *blott ett*, om fädrens hug och sinne,
 Att såsom de, som *man* gå fram din stig.

Det andra som ditt hjertas glöd begär,
 Om det du sen skall sjelf med Nornan kämpa,
 Och hvem kan välden mannens själskraft dämpa,
 Som tron på Gud och lyckan hos sig bär?

Och sveke lyckan ock i marga öden,
 Var tröst! ett bättre blir ditt rof i döden,
 Det domslut: manligt han med ödet stred.

Se! det är bästa tröst för mannasinne:
 Ett stort, ett ädelt, frejdadt hjelteminne.
Det lefver, fast man lagts i högen ned.

Törnerosa.

„O! kunde för evigt jag sorgerna binda
 Och sällheten sprida
 Till alla som lida,
 Till alla, som glädjen i tårar förbida“.

PRINSESSAN TÖRNEROSA.

Du modets mö, född för salongens sport,
 Hvars öga ler så varmt, fast hjertat fryser,
 Din kärlek som raketen bränner, lyser,
 Varmt en sekund, men dör i missljud bort.

O! lär dig se, hur tom den är din glans,
 Hur blek din skönhet och hur armt ditt snille!
 Af sagan lär hvad Gud med qvinnan ville,
 Det sköna bandet i hans skaparkrans.

Väx frisk och ren i kojor som i salar,
 En ros, som med sin kärleks doft hugsvalar
 I lifvets brus, vår själ som söker frid.

Ty Törnerosa lefver i vårt minne.
 Förtrollad mö att väcka trår vårt sinne,
 För *henne* gå vi gladt i lifvets strid.

Till F . . . . G . . . . !

*„Och liten elfvadrottning
Med fagra läppar log“.*

B. E. MALMSTRÖM.

I nordbons sägen, i hans skalders sång
Det täljs om qvinnoväsen undersköna,
Små elfvor, som trå dansen i det gröna,
Så fagra och så goda på en gång.

De leda vandraren från vilsna spår
I natt och dunkel åter in på vägen,
Hans missmod skingrande med sång och sägen.
Säll den, som så små elfvor möta får.

Dock — folkets sägn ibland man sannad ser.
Vi diktens elfva få som verklig skåda,
När du, vår elfva, skälmsk från tiljan ler,

Och vinkar oss mot konstens ljusa stråt,
Der du så god som skön vill fröjd oss båda.
Hell elfvadrottning! Dig vi följa åt.

I sommarqväll.

Saimas dyning i silfver blänker,
 Göken gal uti löfrik lund,
 Sol med flammande guld bestänker
 Klara fjärdar och blanka sund.
 O! hur rikt här naturen tömmer
 Doft och skönhet ur blomsterbarm.
 Ensam går jag dock här och drömmer,
 I all skönhet och rikdom arm.

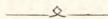
Ty i fjärran min tanke flyger,
 Dröjer borta i hemmets trakt.
 Stilla sucken ur bröstet smyger,
 Manad fram utaf minnets makt.
 Det förgångna så ljuft förgyller
 Längtans, saknadens stumma sorg,
 Som med innerligt vemod fyller
 Hjertat, känslornas slutna borg.

Liten lärka, som kan dig svinga
 Högt mot himlen med sång och fröjd,

Flyg mot norr, och min helsning bringa
Skog och fjällar och dal och höjd.
Helsa varmt mina rika slätter
Och mitt stormande, stolta haf,
Strida elfvar och ljusa nätter,
Allt som kärlek och fröjd mig gaf.

Helsa alla och säg, jag minnes
Evig, evigt min höga nord.
Kärast, skönast af allt som finnes
Är och blir du mig fosterjord.
Fast oss nu skiljer skog och bölja,
Fast oss nu fjermar land och haf,
Skall min tanke dig ständigt följa,
Varmt och trofast allt till min graf.

Imatra.

Saima med dån utför hällen sig kastar,
 Skogarnes fridslugn den stolta förkastar,
 Frigjord dess blånande bölja borthastar,
 Skyndar att hinna till hafvet en gång.
 Finne! om Imatras storhet dig tjusar,
 Lyssnar du till hvad den väldige brusar,
 Hör du dess skog, som på stränderna susar,
 Sök då att tyda dess högstämnda sång:

Finland! i skogarnes glömska, den frida,
 Lär dig att tåligt förlossning förbida,
 Stärk dig, att en gång så kraftig ock strida,
 Vinna din längtans odödliga namn.
 Kraftig till språk som till hjerta och sinne,
 Strid för en framtid och häfda ditt minne
 En gång, när segrarnas soldag är inne,
 Jublande störta i frihetens famn!

Xerxeståget.

„*Odi profanum vulgus et arceo.*“

HORATIUS.

Än yfs som förr despoten på sin tron,
 Än ses han blindt satrapers hop befalla,
 Fast desse nu sig „folkets vänner“ kalla
 Och sjelf han nämnes: „allmän opinion“. —

Och dyrkande i hans person sin Gud
 Otalig massan ses kring tronen bölja,
 Beredd att städse blindt och slafviskt följa
 Satrapers vink och envåldsherskarns bud.

Men underbart! enhvar till träl sig länar
 Men likafullt på „jemnlikhet“ han skränar,
 Det är den lösen „folkligheten“ ger.

Så rasar hopen, som från sina sinnen
 Mot mensklighetens Hellas: *folkens Minnen.*
 Stån opp, trehundra, om I finnas mer!

„Venit Summa dies!“

*„Dies irae, dies illa
Deus punit cum favilla.*

Venösa tid, du dräggen skummar fram
Och mörka bubblor ur ditt djup uppsvälla
Var viss! — snart nornan skall din dödsdom fälla
„Communen“ tvättar ut med blod din skam.

Låt se, om dina gudar hjälpa dig:
Din otro, egoism, ditt krämar sinne.
Hvart flyr din son, som hånar fädrens minne,
Din dotter, som för guldets säljer sig?

Ja — säg! hvart fly de på „den stora dagen“
När „packet“ för patronen läser lagen
Och i sin tur sig sölar i hans gull?

Ej för, ej mot höfs riddersman då strida.
Lugn vill han slutet på Er tvekamp bida
Och skifta arvet sen på begges mull.

Où est la femme?

En underskön bukett en gång jag såg
 Och tjustes af dess blommors färger bjerta.
 Jag ville andas blomdoft i mitt hjerta,
 Men hur bedragen blef då ej min håg!

Ej blomsterdoft, naturlig, frisk och ren,
 Jag blott essencer mot mig dofta kände.
 Med harm från torkad blomqvast jag mig vände,
 Då såg jag glad i den en lilja len.

Hon ensam unnats bland den bleka skara
 Sin blomsterdoft, sin qvinlighet bevara,
 Som vitnade att hon födts frisk och fri.

De arma andra! dem natur'n ock födde;
 För toilettens dofter, själns de ödde.
 När skall hvar „blomma“ åter blomma bli?

„Moriturus te salutat!“

Nu ständar slafven på arenans sand.
 Quiriter hit! att se mitt hjertblod rinna.
 Nu gläds mörkögda, stolta romarinna
 Och klappa bifall med juvelprydd hand!“

Ja yfs! falangen föll för romarhär.
 Korinth är grus och fallna fädrens stoder.
 Nu Hellas härjadt står, de *fries* moder,
 Och jag, dess son, din gladiator är.

Oedipi ättling, dyster är hans saga.
 Men ej lär han sin sorg barbarer klaga,
 Som vid dess åsyn höja jublets röst.

Sitt svärd han höjer, som vid Elis' fester,
 Att helsa stolt de skådelystna gäster
 Och sänker sen det ljudlöst i sitt bröst.

Bismarck.

En erkedoktor för vår tid du är.

Det arma barn af anemi ses sjukas.

Med „Blut und Eisen“ skall ju svaghet stukas,
Och stukning här gu'nås nog gagna lär.

Det är en hästkur, men den botar brådt,
Skall hjernan från allt dunst och prat klarera.
Låt pojkarne par år blott exercera. —
Dem litet disciplin gör f—n så godt.

De lära sig hvar på sin plats sig ställa.
Ej mer hvar kyckling då som tupp vill gälla
Och kackla broderskap och jemnlikhet.

Så bli vi män med stål i hug som händer.
Och bli vi män, nog barn oss Herren sänder
För hvart, som för din kur i gräset bet.

Lord Beaconsfield.

Guds valda folk, jag dig i ära fram
 Från djup förnedring skall för världen bära.
 Britannias röfvaradel vill jag lära,
 Att hedra ättlingen af Davids stam.

Men att så i vår tid odödlig bli,
 Man på parnassen eller slagfält ränne.
 Godt! Min roman blaserad tidsnerv spänne,
 Rouéer värme österns fantasi.

För arm mig blir dock sist blott diktarns ära.
 Europa skall med häpnad åter lära,
 Att diktarn ock kan styra stolt en stat.

Sen i dess stores led jag stolt mig ställer.
 Der är min plats. Om der min idrott gäller,
 Hvad bryr mig hopens afund, packets prat.

Louise de la Valliere.

„Je n'avais plus d'amant,
Il me fallait un dieu“.

LOUISE DE LA VALLIERE.

Ej tid som gått har trofast kärlek sett,
Ej tid som stundar skall en slik få skåda.
Att glömma äro männens hjertan bråda
Den kärlek, som hängifvet allt dem gett.

Den samma eld, mig tårt, ej värmt hans bröst.
O kärlek! du som gjort min fröjd och plåga,
Hvi gaf du ej hans bröst min trogna låga?
Hvi lärde du mig ej de *andras* tröst?

Ja! ånger följer städs det lif, som njutit.
Min ende älskare har mig förskjutit,
Jag måste söka upp min glömda Gud.

Förutan kärlek o! hur kall käns verlden;
Hur gerna skiljs man då från toma flärden
Och dör i klostercelln i dokets skrud!

Friherre Karl Cronstedt.

† 1880.

*„Bort dö'r din hjord, bort dö dina fränder
Och sjelf du äfven dö'r,
Men minnet aldrig,
Om den, som sig ett godt förvärfeat.“*

HÅVAMÅL.

Det är dock skönt att lefva i en verld,
Som ger en allt, rang, rikedom och snille.
Hvem finns, som ej det lifvet lefva ville?
Men hvem väl visar sig sin lycka värd?

Dock — rangen myllas med en sjelf i jord
Och rikedommen följer ej på färden,
Och snillet, som en gång har tjusat verlden,
Blott lefver kvar i några skrifna ord.

Hvad båtar lefva, då så snart allt flyktar?
Hvad fins som *blir*, när livvets lycka lyktar?
Jo! kärleksminnet uti likars bröst.

Hell yngling! livvets gåta har du fattat.
Du högt din lyckas adelsbref uppskattat.
Ditt lif gaf kärlek, nu din död ger tröst.

General Wolfe.

*„Dock kiagar jag ej mina dagars tal.
Snabb var men god deras fart.
Det går ej en väg blott till Gudarnes sail
och bättre är hinna den snart.“ —*

Hur Saint Laurence flyter klar och djup!
Skönt speglar vågen månens silfverstrimma
Och gungar sakta fram i nattlig timma
Rödrockar i armerad pråm och slup.

På Quebecs torn går vakten trygg sin rund.
Ej Malcolm drömmér oss så nära vara.
Frid ler naturen, men'skan, men'skan bara
Hon njuter att den öda samma stund.

Hvi blef väl krigarns lott all frid att öda,
Af bröder dödas eller bröder döda? —
Dock — en soldat ej kan, ej sörja får.

Det är ju skönt, att för sitt land få strida
Och stupa stolt med segern vid sin sida
I livvets fullhet, i sin styrkas vår.

Pelayo.

Ej allt är slut, fast Guadalquivirs strand
 I blod såg falla Göters hjälteskara
 Och Roderik blef snärjd af svekets snara
 Och morens hästhof trampar Euriks land.

En flik fins kvar för oss, att bygga bo
 Bland bergens örnar på Biscayas stränder.
 Se! derfrån kämpa vi om fädrens länder
 Och sprida branden ut af Kristi tro.

Ej öfvermagt det är, som vinner striden.
 Nej, hug som tror på seger uti tiden
 Och minnes stolt, hvad fädren tänkt och gjort.

Med den blott gryr en dag, som Göters söner
 Ger efter seklers kamp och segerböner
 Vårt Gothien åter kristet, fritt och stort.

Varägerne.

„Vårt land är stort och rikt på gods och gull,
 Men sjelfve vi ej mägta det försvara.
 Så kommen I, att våra herrar vara,
 Ty verlden är af Nordmäns rykte full“.

De bud från Holmgård talte till oss så.
 Ej tveka vi att höra deras böner.
 Stridsvane, herskarborne vikingsöner,
 Ho kan vårt svärd, vår djerfva hug motstå?

När ödet bud om magt och ära sänder
 Så lemmom utan tvekan fädrens stränder
 Och följom det med segerns stolta hopp.

Nog finnas de, som nordens torfvor skära.
 Vi föddes, att dess hjelteande lära
 En veklig verld, som måste ryckas opp.

Ebba Brahe.

„Jag är förnöjd med lotten min
Och tackar Gud för nåden sin“

Du stolta drottning! ej för allt ditt hot
Jag ryggade, ty trofast är *hans* sinne.
Hans själ ej glömt sin barndoms rena minne,
Fast lustar snärja ock en hjertes fot.

Ditt hån du Grefve Magnus' dotter spar.
Din kronas glans ej bländat tärnans hjerta.
Det Gustaf kärlek svor i fröjd som smärta
Och höll sin ed med tro från barndomsdar.

Men om Guds vilja så det synes vara,
Och kung och rike räddas ifrån fara,
Så flyr jag nöjd i Grefve Jakobs famn.

Ack! du är Gustafs *mor*, tör bäst här döma.
Men minnet blir, det kan, får ej jag glömma,
Det evigt enar dock med mitt hans namn.

Karl X Gustafs Jagt.

Drif kopplet hop, slut med vår jagt i dag.
 På Borgholms slott, i qväll skall lustigt vara.
 Låt hornen samla kavaljerers skara
 Och sköna tärnor till vårt muntra lag.

Du vackra Brita* le ej hånfullt så,
 Fast „lille prinsen“ tom pokalen tömmer
 Och kärleksrusig vid din barm sen drömmer,
 Ty vet du hvad den vilde drömmer då? —

Om drottning Kjerstins hand? det hopp försvunnit.
 En annan eld här vildt fast hemligt brunnit.
 Snart flyr jag från mitt vackra Ölands strand.

Då skall jag jaga — jorden rund — min lycka
 Och som dig nu, en verld mot barmen trycka
 Med segerdrucken själ, med herrskarhand.

* Brita Allertz; —

„Prinsessan Juliana.“

Nu stråla ljus i Stockholms kungaborg.
 Der dansar Elfte Karl med unga bruden.
 Jag, hans kusin är ej på bröllop bjuden? —
 Haha! han gör mig dock ej hjertesorg.

Jag ock bar diadem i korpsvart hår
 Och lyste en gång som salongers stjerna,
 Fast nu — o! Gud — en vissen, fallen tärna
 I natt och drifvor jag på gatan står.

En drottningkrona såg jag mot mig blänka
 Fast bagarn sist min hand jag måste skänka.
 Så kan det gå i livvets karnaval.

Husch! båtär det, att slika saker minnas.
 Bort! tröst och fröjd för mig dock än må finnas
 I qväll den firas ock min bröllopsbal.

Karl XII:tes likfärd.

(Baron Cederströms tafla).

„La Pièce est fini; allons souper!”

Ridån går ned med soln bak Norges fjäll.
 Slut är den stora dram som bländat verlden.
 Från Tistedalen går den sista färden
 Med Tolfte Karl på bår i vinterqväll.

Mörk blickar himlen ner på snöhöljd jord.
 Matt fläkta facklor, klart dock norrsken låga
 Kring Karoliner, som i dödssorg tåga,
 Att jorda Sveas storhet, magt i nord.

Den tid, som flyr, med nedböjd gubbe sänder
 Sin stumma afskedsbön med knäppta händer.
 Den unga tidens barn ser häpet på.

Vår tid — ger en minut åt bilden höga.
 Så hastar den derifrån med tårfritt öga,
 Som mördarne, att mat i munnen få.

Gustaf III.

„J'y ferai succeder un spectacle à l'autre.“

GUSTAVE III.

„„**D**et fria folkets förste medborgsman!“

Mon dieu! hur man som barn kan fantisera.
Bragd vill jag vinna, sjelf mitt land regera.
Ej just en patriark, minst en tyrann.

Gif packet spel, det skriker ej på mat.
Enfin! med spel på spel jag skall det blända.
En „tjusarkung“ vet hjertan till sig vända.
Men guld? — Åh! brännvin fins och pastorat.

Hellst vill jag dock med mina skalder lära
Europa att vår sång, vår idrott ära.
„Patriis Musis“ bröd och hem jag gaf.

Diable! den „röde Ribbing“ synts i staden.
Allons! jag dansar dock på maskeraden.
Mitt lif är ju en dans på — blomhöljd graf.

Göran Magnus Sprengtporten.

En Finlands Washington! hur skönt ändå,
 Att för sin samtids höga tankar brinna,
 Som folkets höfding och dess kärlek vinna,
 Ideer är stor men — hur den utförd få? —

Så armt, så ringa är än Suomis folk.
 Snart Sverges „komediant kung“ skulle vinna.
 Men Ryssland? — ja! dess ädla kejsarinna
 Skall bli vår frihets värn och jag? — dess tolk.

Väl ej vi vant oss, att mot östern blicka
 Men guld och gröda skall det åt oss skicka
 Och landet blomstra gladt i fredens ro.

Mitt stora mål — du öfver medlen gäller.
 „Det unga Finland“ ej för svek mig fäller.
 Det skall som jag, på „tradition“ ej tro.

Erik Gustaf Geijer.

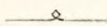
„I hvarje tum en konung.“

Den kække piltten ifrån Wermlands skog
 Sin kungsväg gick, till modet välbehållen.
 Han räddes ej för f—n och ej för trollen.
 Sitt fadervår han kunde läsa nog.

En viking han på livvets höjder sprang
 Och strödde sångens guld på fädrens strider.
 Med siste kämpan han „de gamle tider“
 Beundran, kärlek af sin samtid tvang.

I häfdens schakt han såg de ådror strömma,
 Som kraft och mod i tiden, folken tömma
 Och hänryckt gick han till „allmodrens“ barm.

För hemmet domnad hand än harpan rörde,
 Tills engeln sist från psaltarn siarn förde
 Till fadershemmet ofvan striders larm.

Ibsen.

När ifrån nordens sagoverld du kom
 Med hugen fylld af hjeltebilder höga
 Och öppen låg vår samtid för ditt öga,
 Ej vekligt vände du till dikten om.

Med harm och hån du ref oss upp ur sömn
 Oss visande hvad lumpet allt vi fira,
 Den mask af lögn och flärd hvarmed vi sira
 Ett skenlif, hälften vaka, hälften dröm.

Du gaf oss mens'kor ifrån större tider,
 Som kände helt, som stredo stora strider.
 Snart tjusade vi följde siarns färd.

Far fort du ädle, att oss mönster gifva;
 Lär oss att sanna, att oss sjelfva blifva,
 Och nordisk kraft skall tjusa än en verld.

Wildmännens * afsked.

 öster det gryr!
 Det ljusnar kring sjö och länder,
 Och nattliga dimman, som flyr,
 Det sorgliga bud oss sänder,
 Att öfver oss ödet rår.
 Snart följa vi nattens spår,
 Och skogarnes ättling han styr
 Långt, långt ifrån hemmets stränder.

Du vaggande våg,
 Du blånande Saimas öga!
 Att kyssa dig, varm i håg,
 Sjönk sol hvar qväll från det höga.
 Du grönskande skogens sal,
 I holmar i tusen tal,
 Från eder dit hän går vårt tåg,
 Der eviga vintrar snöga.

---

* Wildman = lapp (Wildmanstrand = Lappeenranta).

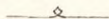

Hur ljuft var vårt hopp,
Att ega få denna jorden!
På mossiga åsarnes topp
Lugn betade rika hjorden.
Vid tusende sjöars famn
Vi länge haft ro och hamn;
Af våldet vår glesnande tropp
Nu jagas mot mörka norden.

Du Sumernas folk,
Du främling från österns länder,
I seger du blodat din dolk,
Du segrat med eld och bränder.
Du svedjar vår gröna skog,
Vår blånande sjö du tog,
Du, vårt ödes mäktiga tolk.
Hård lott oss Jumala sänder.

Så skymfa ej oss,
Du arfving till våra länder;
Mins, vår hand dock tände det bloss,
Som först brann på Suomis stränder.
Vi voro den första våg
Af folkens stora tåg,
Som, trött att mot skickelsen slåss,
Nu bruten till hvilan vänder.

Farväl, du vårt land!
Vi skiljas med sorgset sinne;
Skön Saima, din sjö och din strand
Bevare vårt namn och minne.
I, kummel, der fädren bo,
Stån qvar uti skogens ro!
Du frihetens arfjord, i band
Dig slagen man aldrig finne!

Blondel.

 Richard, O! min hjelteking
 När skall jag finna dig?
 Min blick blir skum, min fot käns tung
 Och hopplös syns min stig,
 Ty genom världen har jag gått
 Från söder allt till nord,
 Men ej ett spår af dig jag nått.
 Hvar dväljs du då på jord?

Till Hellas jord, Jordanens strand
 Och helge fadrens stad,
 Till Tysklands skogar, Frankers land
 Jag vandrade åstad.
 I Alpers snö, i Spaniens glöd
 Jag sökt men fann dig ej.
 Och ryktet täljer ren din död.
 Mitt hjerta hvisskar: *Nej!*

Han är ej död, min hjelte bård,
 Så modig, stark och ung.
 På honom rår man ej med våld,
 Min djerfve lejonkung.
 Men sveket? ja — dess magt är stor
 På denna falska jord.
 Hvar göms då celln, der fången bor,
 I söder eller nord?

Madonna! är allt hopp förbi,
 Skall ej han ges igen
 Åt fosterlandet, stolt och fri,
 Min konungslige vän;
 Så låt mig dö vid Leopolds * borg,
 Der nu jag trött mig satt.
 Hvad båtar lefva år af sorg,
 När hoppet höljs af natt.

Dock förr'n jag dignar, än en gång
 Jag vill min harpa slå.
 En magt på jord är skaldens sång,
 Och underbar ändå.
 Hon fjettrar hjertan uti band,

---

* Leopold, Hertig af Österrike, i hvars borg Richard Lejonhjerta satt fängslad.

Hon löser fången fri.
 Kanske hon tänder hoppets brand,
 Fast den ren tycks förbi.

Välan — den sång, jag ofta qvad
 Med Richard i hans slott. —
 (Den tiden, den var stolt och glad
 Men nu — nu har den gått —)
 Om Charlemagne, om Rolands mord,
 Om Merlins trolldomslek,
 Om kämparing kring Artus bord,
 Som aldrig trohet svek.

Men tyst! bak mur'n ju höras ljud.
 Hvem stämmer med mig in?
 Ha! Richards röst! — Pris ske dig Gud!
 Jag funnit hjälten min.
 Och hell dig sångens gudamagt,
 Som bräckt hans boja tung
 Och kejsarlist på skam har bragt!
 Jag kommer. Hell! min kung.

Riddarens vif.

Der satt en skön jungfru i höganloft vid
 Och sömmade sölf och gull.
 Då var hon så glad och så full af frid,
 Så ung och så oskuldsfull.
 Men skogen den susar i sommaren så:
 Det finnes ej lycka, som kan bestå
 Här i verlden.

Så satte hon sig sen i riddaresal
 Och sjöng i sin faders borg.
 Der drucko stolts riddare utan tal
 Med gamman och ingen sorg.
 Men skogen den susar i sommaren så:
 Det finnes ej lycka som kan bestå
 Här i verlden.

Så kom hon allt dädan till konungens hof.
 Bland fagraste tärnors tal
 Der skalden sjöng ärans och hennes lof

Och dans gick i bonad sal.
 Men skogen den susar i sommaren så:
 Det finnes ej lycka som kan bestå
 Här i världen.

Så såg der den jungfru en herre så båld,
 Så tapper, så stolt han var.
 Och borgar och land han hade i våld.
 Och sporrar och dysing* bar.
 Men skogen den susar i sommaren så:
 Det finnes ej lycka som kan bestå
 Här i världen.

Och en gång han månde för skön jungfrun gå
 Och bad då med blick så varm,
 Att hon månde dansen med honom trå
 Och åka i gyllene karm.
 Men skogen den susar i sommaren så:
 Det finnes ej lycka som kan bestå
 Här i världen.

Så gångar hon sig allt till grönskande lind,
 Hon skär i dess stam hans namn.
 Då kom han, och kysste dess rodnande kind

---

* Riddarekedja.

Och tog henne i sin famn.
 Men skøgen den susar i sommaren så:
 Det finnes ej lycka som kan bestå
 Här i verlden.

Då blef den skøn jungfrun så innerligt glad,
 Och svor honom evig tro.
 Och riddaren sen drog gladdligt åstad
 Att reda till borg och bo.
 Men skogen den susar i sommaren så:
 Det finnes ej lycka som kan bestå
 Här i verlden.

Men riddarn snart lades så blek på sin bår.
 Hon månde för båren gå.
 Ej kunde hon fälla en enda tår,
 Hon såg blott mot himmel blå.
 Om skogen den susar i sommaren så:
 Det finnes ej lycka, som kan bestå
 Här i verlden.

Så gömdes de begge i kyrkogårdsmull,
 Hon sof vid sin hjertans kär.
 Grafklockan nu ringer så sorgfull,
 Vigilien klingar skär.

Och skogen den susar i sommaren så:
I himmelen först kan vår lycka bestå
Hos Guds englar.

Så fördes den jungfrun till himmelriks hamn
Och såg der så härlig syn.
Hon hade sin käreasta i sin famn,
De flögo allt genom skyn.
Och skogen den susar i sommaren så:
I himmelen alla sist träffas vi få
Hos Guds englar.

* * *

Så var nu den sången om skön jungfruns lif.
Och björkar och lindar
De susa på grafven om riddarens vif
I sommarens vindar.
Guds helga moder med englar små,
Bed för oss alla att frid vi få!
Krist tröste alla som lida!

Anna Torstenson.

Tyst! stör ej det höga allvar, gäst i Sveas kunga
borg,

Der står tår i hvarje öga, bor i hvarje hjerta
sorg.

Se! de stolta kavaljerer och de sköna tärnor
kring

Snöhvit sjukbädd ödmjukt böja nu sitt knä i
sluten ring.

Och der borta längst vid dörren, ser du tjena-
renes flock,

Äfven samlad hit att sörja, ta farväl de vilja
ock.

Sjelf den bistre lifdrabanten torkar en förstulen
tår.

Mins han liten hand som ofta klappat krigarns
silfverhår?

Dödsblek, lik en bruten lilja hvilat på sin siden-
bädd

Hofvets ljufva älsklingsblomma, ren i dödens färger
klädd.

Stum hon sänker skära blicken på de sorgsna
vänners tal.

Hör! en enda oafbruten snyftning går i kungasal.

Anna Torstensson du skådar i den tärda, bleka
hamn.

Ren som liten flicka nämndes med välsignelse dess
namn.

Ty ren då hon lärde sona hyddans barn med
bördens tvång

Och från grefveslott till kojor ställde hjälpsam hon
sin gång.

Skön hon var och rikt på lycka lifvet då mot
henne log

Hvar hon gick för henne hvarje hjerta varmt af
kärlek slog.

Men så kom den tid som fläckt Sveas häfd med
mörka blad,

Sqvallrande om bitter otack, reduktioner på hvar
rad.

Lennart Torstensson ren hunnit segertrött i grafven
 gå
 När hans enda dotter måste bort till hofs att
 bergning få.
 Men hon ej i hofvets salar glömmet minnet och sitt
 namn,
 Tigger ej om nådens solblick, ber ej plats i oväns
 famn.

Nej hon går der, att försona tid som är med tid
 som var,
 Begge hafva de förbrutit. Hon blir nu den stråle
 klar,
 Som der sprider ljus och mildhet i de bittra hjertan
 ned,
 Som der signande förkunnar kärlekens försonarsed.

Derför står nu parvenyn med grefveson i samma
 led,
 Och på begge blickar lika varmt den ljufva flickan
 ned,
 Derför ser du saknads tårar glänsa i hvarenda blick,
 Derför sorgsna sucken allmän nyss igenom salen
 gick.

Se! till sist hon trycker handen på den man hon
älskat har.

Stum och nedböjd af sin smärta står han främst i
sorg der qvar.

Han är en af dem, som bittrast hatat har den gamla
tid.

Kärlek ensam så kan sona fiender i livvets strid.

Än en blick hon ger sin älskling och de sorgsna
vänners tal

Och det ljufva ögat slockna syns i dödsminutens
qual.

Nej! ännu en gång den trötta engel slår sitt öga
opp.

Ren i skära blicken strålar skymten af odödligt
hopp.

Och hon talar, stämman klingar som en silfver-
klockas ton,

Som en eolsharpa susar, stämd af englar för Guds
tron:

„Bringen åt Kung Karl min helsning och min sista
varma bön:

Få af honom afsked taga blifva skall min kärleks
lön.

Borta uti skumma kammarn sitter bister Svea
kung,

Blixt bor i hans mörka öga, sky på pannan hvilat
tung.

Se! han granskar räkenskaper; listigt smilande på tå
Lindsköld, Gyllenborg och Hastfehr för sitt vreda
lejon stå.

Men man bringar tärnans helsning. Se! hvad än-
dring i en hast.

Opp han springer, bordet hvälfver kungen kull nu
i ett kast,

Rusar genom slottets gångar till den sjukas döds-
bädd fram —

Bud från hofvets tärna lyder ättlingen af Vasars
stam.

Och han lutar sig mot henne, der i bädd hon rest
sig opp.

Det är dödstyst nu i salen. Hennes hviskning
fångar opp

Karl den XI:tes kungaöra, se hans blick blir vek
och blid

Och kring Annas anlet lägrar sig odödlighetens
frid.

Lyst! stör ej det höga alvar, gäst i Sveas kungaborg.
Der står tår i hvarje öga, bor i hvarje hjerta sorg.
Se! nu sjunker solen stilla bakom Riddarholmen ned
Och med hennes strålar flyr en englasjäl till evig
fred.

Vikingens afsked.

Solen ren sig sänker, haf och stränder glimma,
 Natt nu löser banden kring sitt mörka hår.
 Men på ro ej tänker ens i senan timma
 Viking, som på stranden ensam ännu står.

Hög han står i härskrud, färdig land att lemna:
 Draken väntar bunden vid sitt tåg på strand.
 Tyst! der höras harpljud. Harpa ses han stämma.
 Sång i afskedsstunden bjuder han sitt land.

Så står jag då åter i rosende qväll
 Här ensam, o! haf, på din strand
 Och blickar mot stjernhimmelns strålande pell,
 Hör vågorna sorla i sand
 Och drömmer för själen mång' underbar syn
 Tills solen bortseglat på rosendesdyn,
 Bort, bort, långt bort öfver vågen.

Nej! — ungdomens drömmande trånad så varm
Nu vuxit till brand i mitt bröst.

Den sjuder, den hotar att spränga min barm

Dag, natt jag blott hörer dess röst.

Jag vuxit till man och den glöder min håg.

Snart följer jag soln på dess glänsande tåg

Bort, bort, långt bort öfver vågen.

Ty längre jag icke kan stanna här mer.

Här känns mig om bröstet så trångt.

Här känner mig ingen, knappt någon mig ser.

Som fädren jag längtar dit långt,

Långt ut i den vida, den okända verld,

Att vinna mig ära och magt med mitt svärd,

Bort, bort, långt bort öfver vågen!

I hyddan derborta väl snyftar min mor,

Den gamla med lockarna grå.

Ja! icke så lätt är, som mången dock tror,

Att ensam i verlden utgå.

Den tåren hon fällde, den brände mig het.

Dock — Nornan står kall, fast du blodstårar gret,

När bort hon för öfver vågen.

Än glöder den kyss, som hon gaf mig, min mö,

I qväll då jag afskedet tog.

Väl fager hon var, med en barm som af snö
Och ros uppå läpparna log.

Men tärna, fast fager, ej fångslar hans håg,
Som drar ut i verlden på vikingatåg
Bort, bort, långt bort öfver vågen.

Jag blickar ikring mig. — O! fädernesland,
Skönt ler du i aftonens glans.

Hur blå är din himmel, hur fjellhög din strand
Med grönskande skogar i krans.

Här grydde min morgon, hvar sjunker min qväll?
Dock — det gör det samma — en viking är säll,
Hvar än han gungar på vågen.

Att bruka din torfva ej vandes min arm,
Den föddes för bragderns svärd.

Jag får ej beständigt bo här vid din barm,
Mitt hem blef den villande verld.

Hos henne i *mig* vill jag häfda ditt namn,
Men bjud dock till sist mig din älskade famn,
När hem jag drar öfver vågen.

Ty sedan när en gång mitt mål jag har nått,
Magt, rikdom och bragderns glans,
När ungdomens glöd och dess krafter förgått,

Och jag tröttnat vid stridernas dans,
 Då vill jag som svanen till fädernestrand
 Att sjunga, hur ljuft är, få dö i sitt land
 Från blodig bragd uppå vågen.

Du harpa, jag stämt i min barndom en gång,
 Att sjunga min sorg och min fröjd,
 Nu tystna tills klinga skall segrarnas sång,
 När engång jag nått bragderns höjd.
 Men drömsången tystne — nu bär jag ett svärd
 Och det är det enda som duger på färd
 Bort, bort, långt bort öfver vågen.

Men skulle det hända, att aldrig jag slog
 Mitt drapa på harpan här sist.
 Då vet, att din son som i viking utdrog,
 Har stupat i striden förvisst.
 Hans helsning, den sista, till fädernas land
 Då brusande länder från främmande strand
 I vindens sus öfver vågen.

Se! nu sväller seglet för blåsande bris,
 Stridsbröderna samlas vid strand.
 Ren har jag på fädernas herrliga vis
 Dig sjungit mitt afsked, mitt land.

Farväl, o du käraste bygd uppå jord,
 Du stolta, du fria, du herrliga Nord,
 Farväl — ren höjer sig vågen.

Ren dalar ock solen. — Med henne jag far
 Och lemnar dig fädernebygd.
 Min fattiga mor utan son och försvar
 O tag i din kärlek, ditt skygd.
 Och trösta min tärna tills hon fått sig man.
 Farväl, O! farväl — mer jag dröja ej kan.
 Bort, bort, långt bort öfver vågen!

Serla sol sjönk i vestersky. Bort i fjerran sågs
 draken fly.
 Arla sol går i öster opp. Intet skepp gungar
 böljans topp.
 Dagar komma och dagar gå. Ingen viking hörs
 harpan slå.

Stundar sedan en sommarqväll. Mor och mö up-
 på strandens häll
 Speja väntade vännen kär. Vildt nu vågorna gå
 mot skär.

Blek hos tärnan blir kinden röd. Modren hviskar:
 Min son är död.

Vid Stieklarstad.

Tyst de höga stjernor tåga
 Öfver vinterhimmel klar,
 Der en präktig norrskenslåga
 Sprakande kring fästet far.
 Molnen segla. Månens bleka
 Stråle ses på drifvan leka,
 Men kung Olaf och hans här
 Slumrar trygt i natten der.
 Sofver roligt i vintern, kung Olaf!

Kall är drifvan, men hon rymmer
 All din trogna hjeltehär.
 Fast till Ragnarök det skymmer,
 Redo städse hirden är
 För sin kung att slåss och vaka,
 Hem och härd och allt försaka,
 Trogen så i lust som nöd,
 Trogen så i lif som död.
 Sofver roligt på drifvan, kung Olaf!

Talar så i sena timman,
 Vakten, som kring lägret går,
 Spejande i öster strimman
 Af den dag då slaget står,
 Som skall ändra Norges öden,
 Skänka seger eller döden
 Åt kung Olaf och hans här.
 Dock — hvad än oss dagen bär,
 Sofver roligt i natten, kung Olaf!

Men hvi hastigt storm nu susar,
 Höras vapenklang och skri? —
 Odins vilda jagt oss brusar,
 Hednatid far oss förbi.
 Bistra blicka gamle gudar,
 Olaf! död dig nornan budar!
 Men, fast sjelf du föll i strid,
 Fram hon går, din nya tid.
 Sofver roligt i stormen, kung Olaf!

Se, i öster sprids en strimma,
 Ljusn dag ren rinner opp;
 Spjut och sköldar mot oss glimma;
 Fram mot oss går bondetropp.
 Kristmän, korsmän, kungsmän, liden

Natten är. Upp, upp till striden!
 Lurens ljud, Thormoders sång
 Väcka er till vapengång.
 Vaker villigt, vaker opp, kung Olaf!

„Dagen upprinner, hanen gal,*
 Det är tid, det är tid,
 Vårt arbete göra.
 Vaker opp, vaker opp,
 Vänsälle kung,
 Alle I ädle konungatjenare!
 Har den hårdhändte Rolf, sköten,
 Ättgode män, som aldrig fly.
 Jag väcker Er
 Ej till vin,
 Ej till qvinnoglam;
 Opp! jag väcker Er
 Till hårda vapenlekar.“

---

* Denna vers är en i „Iduna“, 2:dra häftet, be-
 fintlig öfversättning af den fornnordiska kämpasång,
 som sjöngs af „Thormoder Kolbruna Skald“ i slaget
 vid Sticklarstad.

Vikingarne.

Qvaf luften käns på Garonnes strand,
 Der drufvan glöder i solens brand,
 Orangen doftar i lagerlunden,
 Borgherren frossar vid tafelrunden,
 Så drar om rike och land han sorg;
 Han är ju kung på sin egen borg.
 Låt trälar hösta åt honom kornet,
 Låt krämarn qvida i skumma tornet,
 Nog själamessan, betald i natt,
 Skall tvätta blodet från röfvad skatt;
 I tempelhalf ju vigilier skalla,
 Fast druckne munkarna äro alla.

Upp blåser nordan då frisk från sjön,
 Högtidligt rullar nu åskans dön,
 Och himlen mulnar och blixtar ljunga
 Och härskepp synas på hafvet gunga.

Då släckes solen, bort dagen dog
Och folket flyktar till öde skog.
Nu vågen svallar så vildt mot stranden
Och borgherrn fäller pokaln ur handen
Och munkar bedja vid klockors dån:
„Kyrie, Kyrie Eleison!
För nordlands vikingars vilda skara
Oss milde, nådige Gud bevara!“ —

Men Herren Gud är en starkere Gud,
Som hämnas kan sina brutna bud.
Nu härskepp landa vid rika stranden.
Ut männer stiga med svärd i handen;
Med gula lockar, med ögon blå,
Som palmer höga på strand de stå.
De äro komne med storm från nordens
Att rensa luften, uppfriska jorden.
I hjälm och brynja med breda svärd
De skola väcka förslappad verld.
De äro nordhafvets vreda bölja,
Som verlden ren med dess blod skall skölja.

De fylkas samman i täta led.
Att strida är ju ej trälens sed;
Han vandes endast att plöja jorden,

Hur kan han kämpa mot män från norden,
 Som böljan bärer från strand till strand,
 Att vinna världen med väpnad hand?
 Till marken borgherrn i blod ner dignar,
 Ur druckna händer snart svärdet signar.
 Hans usla skara ses häpen fly!
 Nu stiger jemmern mot himlens sky.
 Ner männer huggas, der grips hvar qvinna
 Och byar, städer och kloster brinna.

Snart ljuda lurar så segersällt,
 De kalla viking från blodadt fält.
 Till skeppen vänder han om att dricka,
 Dit för han fången sin bruna flicka.
 Der njuter viking sin segerlön;
 Ej sotad ås höfves son af sjön.
 Han rifver borgen, han bränner salen,
 Sen der han först tömt ut vinpokalen,
 Och guld och sölf, allt, hvad kostbart är,
 Från borg och kyrka till skepps han bär,
 Der hornet töms under toftad tilja
 Och vikingskalder på harpor gilja.

När der han druckit den natten lång,
 Då skalden sjungit hans segersång,

Och bröllop firat med söderns tärna,
Till hemmets stränder han drar då gerna
Och vinden brusar och vågen slår
Och draken stolt genom hafvet går.
Till nordens fjällar han vänder åter
Och härjad söder så glad förlåter,
Der så han stridde med hjeltemod,
Der guld och ära och brud han tog.
Dem vill i hemlandet blott han njuta.
Der vill han en gång sin lefnad sluta.

Och när hans drakar i fjerran fly,
Då börjar dager i södern gry
Och folket, flyktadt från krigarmorden,
De vända åter att odla jorden.
Och borg och byar stå opp ur grus
Och Herran dyrkas i helga hus
Med bättre sånger, med renadt sinne,
Ty folket fasar för syndens minne.
Som solen gryr ju allt stort i blod.
Så lärde riddarn sig hjeltemod,
Och presten fromhet i verk som lära
Och bonden lärde sig vapen bära.

Men länge, länge i söderns land
Der lefde kvar på Garonnes strand

Den hemska sängen i folkets minne
Om nordlands vikingars vilda sinne,
Om deras djerfva och stolta mod,
Hur ingen fiende dem motstod.
Och om ibland man den sängen glömmar, —
Då himlen mulnar, och soln sig gömmer,
Och blixtar glänsa vid åskans dån
Och nordan blåser opp frisk från sjön
Och böljan svallar så vildt mot stranden,
Der hägra härskepp vid himlaranden;
Då beder folket vid klockors dån:
Kyrie, Kyrie Eleison!
För nordlands vikingars vilda skara
Oss milde, nådige Gud bevara!

Ormen Långe

i Sjöslaget vid Svoldern 1000 e. Chr.

Der susar en storm kring Östersjö;
 Den svallar mäktigt mot Svolderö.
 Hör! hur blå böljorna brusa!
 En hvar kan strida på skummig våg,
 Men falla kungligt höfs hjeltchåg.
 Ej tid slikt minne kan grusa.

* * *

Nu sjunker solen så skön och bär
 Ett gyllne skimmer kring Pommerns skär,
 Der natten sveper sin slöja.
 Och hafvet ligger så dunkelblått
 Och vågen slumrar mot vall'n så godt,
 Ej ens en flägt ses den höja.

Allt är så stilla, som Frodes fred
 I skymning lagt sig på hafvet ned.
 Ej Freyas tärnor ses glimma.

Men se! hvad lyser längs ytan blå?
 Hvad är som speglar i vågen så
 Sin gyllne, glänsande strimma?

Ej vågar fiskårn från Rügens tjäll
 Att ljustra här, fast i vindstill qväll,
 Så långt ut på hafvet vida.
 Ej stjerneskimmer, ej månens ny,
 Ej qvällens strålande rosensky
 Det liknar, det skenet blida.

Det flammar fjärran så rödt som gull.
 Hafsvågen vaknar af undran full
 Och går i dyning mot stranden.
 Ty se! der gungar med guldprydd stam
 Stolt „Ormen Långe“ i natten fram
 På färd från Vendiska landen.

Så stolt, så smäcker som Freyas svan
 Hon skjuter fram på den djupblå ban.
 Hvad? purpursesglen ju svälla?
 På våg hon hoppar ju lätt som hind? —
 Osynlig blåser i seglen vind
 Hvarthän hon kosan må ställa.

Och hvar hon seglar, der glimmar fram
 Den gyllne ormen i drakens stam;
 Sitt gap hon hotande vänder.
 Emot hvar ovän, som nalkas blott,
 Hon sprutar pilar och hårda skott,
 Men hjälp hon vännerna sänder.

Hon är det stoltaste skepp i nord.
 Se blott, hvad höga och dubbla bord
 Och räkna häpen hvar åra;
 Der sitter bakom hvar sköld så blank
 En äkta norrman förutan vank,
 De bästa en kung kan kora.

På däcked glimmar af spjut en ring,
 Men uppå vanten går kungen kring
 Och fångar svärden med handen.*
 Han står i brynja och hjälm af gull
 Och spejar örnlik och aningsfull
 Mot fjärran blånande randen.

Der seglar redan hans flotta hän,
 På förhand sänd till sin hembygd vän,

---

* „Leka med handsaxar“.

Se Olof Tryggvasons Saga.

Men efterst går „Ormen Långa“.
 Kung höfves vaka i flottans spår.
 Ej får han räddas, ehvar han går,
 Att sveket skall honom fånga.

Tätt efter „Ormen“ på skummig våg
 Gå sexti snäckor i vördsamt tåg,
 En ringa men utvald skara.
 De följa honom i krig som fred.
 Hvert kungen drager går „hirden“ med,
 Att mot försätet försvara.

Och under däckets der slumrar godt
 Skön Thyra nu på sitt örongott,
 Vendkungens dotter så fager.
 Hon står i drömmen Kung Olafs brud
 I Throndhjems kyrka i kröningsskrud
 Och drottningkronan påtager.

Men kungen spejar i sommarnatt.
 För Thyra lilla han vakar gladt.
 Han hör hur dyningen sqvalar.
 En aning stum i hans hjerta bor.
 Sin fylgia han sig skåda tror!
 Hon så till konungen talar:

Kung Olaf Haraldson, hör mitt ord,
 Du störste kämpe i Skandisk nord.
 Red till! din stund är så nära.
 Jag gaf dig ära magt och glans
 Och skön'sta tärna i nordens fans,
 Men tron du mig skulle svära.

Hur höll du eden på Holmgårds strand?
 Nu kristnadt står snart allt Norges land
 Och fädrens gudar man glömmer.
 Dock! — Nornor leka sin dystra lek.
 Stolts Sigrid rufvar på hämnd, med svek
 Hon dig till undergång dömmar.

Kung Olaf står der så mörk i håg.
 Då rinner sol upp ur Östanvåg
 Och klar blir konungens panna:
 „Upp kristmän, korsmän och konungsmän!
 Der se vi Svolderö ju igen.
 Här skola en stund vi stanna“.

„Den mörka nornan nyss hos mig stod.
 Hon ville skrämman mitt stolta mod,
 Men sjelf mitt öde jag råde.
 Åt Norges folk jag *min* tro befallt.

Guds helga mör, som jag offrat allt,
Du fräls mig nu ur all våde“.

När sol går fram utur purpursky,
Vid Svoldern ter sig en syn då ny.
Fram tusende drakar simma.
Sven Tveskägg legat på listig lur
Att Norges lejon få stängdt i bur.
Nu grydd är hämnerskans timma.

Kung Olaf ropar kring vant och bord:
„Upp Norrmän! tappreste män på jord.
Till strid! låt lurarna skalla.
Blott några drakar vi ha och två
Nordlandens kungar emot oss gå.
Vi segra här eller — falla“.

„Men kommen, I blöte Danskar, till strid.
Hästätande Svensk, lägg oss nu vid.
I skolen få Norrmän profva.
Ej Er jag fruktar, men Sigvald Jarl
Han tör er hjälpa, min fordne karl.
Dock ej mitt land skall han rövva“.

Nu brusar der storm kring Östersjö.
Der kämpa drakar vid Svolderö

I slagtningens heta timma.
 Det mörknar, blixtnar från skepp och sky.
 Gud Odin sänder sin vilda by.
 På våg valkyrior simma.

De norrmän strida med mod och lust.
 Sven Tveskäggs Danskar stå hårdan dust,
 Med Svithjods kämpar de vika.
 Den gyllne Ormen hon sprutar eld.
 Gud nåde ovän mot henne ställd!
 För norrmän blott norrmän vika.

Men se! det stormar vid himlens rand
 Och vågorna gå så vildt mot strand.
 Fram gunga der nya kölar.
 Han kommer, Sigvald, den Norske Jarl,
 Som Olaf skymfat. Han är en karl
 Som ej med sin blodshämnd sölar;

„Kung Olaf Haraldson, hör mitt ord,
 Du störste kämpe i Skandisk nord,
 Svärj af din främmande lära,
 Och hafvet ligger inför dig fritt
 Och Norges rike kan än bli ditt.
 Jarl Sigvald kan det dig svära“. —

„Och hör du Sigvald, min fordne Jarl,
 Du är väl hedning, men trofast karl.
 Min tro jag aldrig kan svika.
 Stolts Sigrids funder nog känner jag,
 Men icke räds jag på stridens dag.
 Kung Olaf ej lärt att vika“. —

Strax skummar böljan igen i blod.
 Båd' Dansk och Svensk nu med nyväckt mod
 Med Sigvald stridslystne gånga.
 Små drakar tagas snart en om en.
 Hvar man på dem, som ej stupat ren,
 Nu samlas på Ormen Långa.

Der ståndar på Ormen Långas bord
 De bäste kämpar, som Norges jord
 Har fostrat sen fordom timma.
 Kung Olaf sjelf står i drakens stam,
 Der Einar spänner sin båges kam.
 Tätt fienden kring ses stimma.

Men Ormen Långa har höga bord.
 Det stoltaste skepp uti Skandisk nord,
 Det blir ej så lätt att taga.
 Vildt rasar striden vid lurars ljud.

Dock! — ho kan stånda mot ödets bud?
Ho jäfvar Nornornas saga?

Den bästa bågen i Nordens land
Nu sprang i stycken i Einars hand
Och Norges kämpar ses falla
I herrlig hög kring sin hjeltekung.
Gråhårig stambo och sköldsven ung,
Gladt dö för honom de alla.

Så vildt steg jublet nu högt mot sky:
„Hugg ner dem alla, låt ingen fly!
Vi Ormen Långa bestiga.
Kung Olaf! — räknad är hvar din man“.
Kung Olaf ropar från drakestam:
„Oss Nornor till döden viga“. —

„Björn Stallare, kom hit till mig, du,
Min fosterbroder mig följ ock nu.
Ej Norges kung får man taga.
Min barndomsvagga, du stolta haf,
Blif äfven nordmannakungens graf.
Stolt lykte Kung Olafs saga“. —

Kring kungahjelm blixtra tusen svärd.
Slikt byte ovän blir dock ej värd.

Från stammen af Ormen Långa
Kung Olaf hoppar i böljor blå.
I blodskum de öfver hjelten slå.
Så skall en konung bortgånga!

Och solen sjunker i qvällens frid
Och ler så mildt öfver vågens strid
Der lik bland kölarne simma.
Sven Tveskäggs drömmer vid Thyras barm.
Stolts Sigrid jublar vid lurars larm,
Att kommen är hämndens timma.

Då susar der storm kring Östersjö,
Den svallar mäktigt mot Svalderö,
Hör! hur blå böljorna brusa:
En hvar kan strida på skummig våg,
Men falla kungligt höfs hjeltehåg.
Ej tid slikt minne kan grusa.

Islandsfararne.

Svårt är väl att lemna sin fädernebygd,
 Som först gaf oss hemvist och skänkte oss skygd,
 Men svårare är att der blifva,
 Då allt der föraktas, som stolthet oss gaf
 Och frihet och rätt gå för våldet i qvaf,
 Då måste man bort sig begifva.

Ty om man först kämpat med mandom och mod
 Och spillt der i tusende strider sitt blod
 För fäderneminnen och seder.
 Men, en emot tusen, ej längre förmår
 Dem värna — så tar man dem med sig och
 går —
 Och annorstäds hem dem bereder.

Ty fäderneminnen och fädernesed
 Ej bindas vid torfvan, de följa oss med
 Ehvar vi än hamna på färden.

Och värnas de blott på den grönskande jord,
 Stor sak om det sker då i syd eller nord,
 I den eller den vrån af verlden.

Du herrliga Norge, I fjällar så grå,
 I klaraste fjordar med böljor så blå,
 Som fädernas drakskepp sett gunga,
 Tungt är att dig lemna, vårt fädernesland,
 Din skog, dina fjellar och fjordar och strand,
 Men så fordra tiderna tunga.

I landet befaller en enväldig kung,
 Han lägger på odaljord skatten så tung,
 Han tar våra gods, våra gårdar.
 Fri bonde föraktas, men herse och jarl,
 Som lendermän kallas, blott varder hans karl,
 Så fäderneseder han vårdar.

Ej mera på tinget har bonden sitt ord,
 Blott kung der nu bjuder med „Råd“ vid sitt bord
 Så är med vår frihet nu gånget.
 Och främlingar bygga i landet och bo
 Och skymfa vår urgamla, fädernetro.
 Ho lider den skammen, det tvånget?

Nej, Bröder! dit bort till det svallande haf
 Som fädren ren frihet och tillflyktsort gaf
 I nödens och landsflyktens stunder.
 Högt uppe i norr finns en obebodd ö,
 Ett Island, väl uppfyllt af fjällar och snö
 Och fattigt på skogar och lunder.

Men hafvet der sjunger sin mäktiga sång
 Om frihet, om mandom, om vikingagång
 Om ära och byten i vester.
 Och fjällar der stånda med is på sin topp
 Och strömmar der brusa i stridaste lopp,
 Att helsa oss såsom dess gäster.

Der skola vi bygga, der skola vi bo,
 Omplanta dit fäderneseder och tro
 Och nordmanna tunga och sinne.
 Der reda vi hem för vår saga och sång.
 All norden skall börda från Island en gång
 Sitt vigarf af fädernas minne.

Så, ut våra drakar på böljorna blå! —
 Till Island, till armod, till landsflykt vi gå,
 Men äfven till frihet och ära.
 Farväl! du vårt gamla, vårt älskade land,

Som blånande flyr nu vid himmelens rand,
Må Gudarne sist dig beskära,

Att framtiden en gång så herrlig och ljus
Skall dagas ur nutidens spillror och grus,
Förtrycket och våldet bortvika.

Din forntid, som trampas nu ner på din strand,
Dess skatter vi värna i främmande land,
Så värna vi dig ju tillika.

INNEHÅLL:

Till mina kamrater	3
Framåt!	6
I galopp	8
Hafvet och hjertat	10
Skalden	11
Ett blott!	12
Törnerosa	13
Till F . . . . G . . . . !	14
I sommarqväll	15
Imatra	17
Xerxeståget	18
„Venit Summa dies!“	19
„Où est la femme?“	20
„Moriturus te salutat!“	21
Bismarck	22
Lord Beaconsfield	23
Louise de la Valliere	24
Friherre Karl Cronstedt	25
General Wolfe	26
Pelayo	27
Varägerne	28
Ebba Brahe	29
Karl X Gustafs Jagt	30
„Prinsessan Juliana“	31
Karl XII:s likfärd	32
Gustaf III	33
Göran Magnus Sprengtporten	34
Erik Gustaf Geijer	35
Ibsen	36
Wildmännens afsked	37
Blondel	40
Riddarens vif	43
Anna Torstenson	47
Vikingens afsked	53
Vid Sticklarstad	58
Vikingarne	61
Ornen Långe	66
Islandsfararne	76

UPPSALA UNIVERSITETSBIBLIOTEK

16000

002509360